

บทที่ 2

การกระทำอันมิชอบต่อ

ข้อมูลส่วนบุคคล

ในประเทศไทย เรื่องของสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวค่อนข้างจะเป็นแนวความคิดที่แปลกใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากไม่เคยมีการเรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในอดีต ประกอบกับฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศไทยยังมิได้บัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประเภทนี้ไว้โดยเฉพาะ

จากการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมไทย ระบบการเมืองการปกครองจะเป็นการปกครองโดยรวมนานาใจไว้ที่ศูนย์กลาง มีการแบ่งชนชั้นของสังคมออกเป็นหลายระดับชั้น แม้จะมีการเปลี่ยนระบบการปกครองมาเป็นแบบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม ระบบชนชั้นของสังคมก็ยังคงอยู่อย่างถาวร ยากที่จะเปลี่ยนได้ ถึงจะไม่เห็นเด่นชัดเหมือนสมัยก่อนก็ตามที่

ระบบชนชั้นข้างต้นส่งผลให้บุคคลผู้มีอำนาจ มีตำแหน่ง ชื่อเสียง หรือมีบารมีทางสังคมย่อมมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลผู้ที่อยู่ในระดับสังคมที่ต่ำกว่า เช่น ชาวบ้านหรือบุคคลธรรมดาทั่วไป กฎเกณฑ์ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคลมักจะถูกกำหนดเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ทั้งนี้รวมถึงการล่วงละเมิดเข้าไปแทรกแซงในสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลที่ด้อยอำนาจและโอกาสในสังคมด้วย

ในปัจจุบันสิทธิในการที่จะได้รับความคุ้มครองในชีวิตส่วนตัว ถือเป็นสิทธิประการหนึ่งในสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในประเทศที่มีอารยธรรมแล้วว่า เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เกียรติยศ ชื่อเสียง และค่าของความเป็นคนย่อมต้องเท่าเทียมกันไม่ควรมีการแบ่งชนชั้นในคุณค่าแห่งความเป็นคน แม้ว่าปัจจัยแวดล้อมจะทำให้บุคคลแต่ละบุคคลมีสถานะที่แตกต่างกัน

สังคมได้พัฒนามาถึงยุคปัจจุบัน และสังคมโลกรวมทั้งสังคมไทยต้องยอมรับแนวคิดสมัยใหม่เรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกาศโดยองค์การสหประชาชาติเมื่อ ค.ศ.1948 ได้กำหนดความคุ้มครองบุคคลไว้ในข้อที่ 12 ว่า

"บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกลบลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายต่อการก้าวล่วงในสิทธิเช่นว่านั้น" (No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks)¹

และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 ได้กำหนดข้อรับรองคุ้มครองไว้ในมาตรา 47 กล่าวคือ "สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความไม่ว่าวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน"

นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 39 ได้วางหลักคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ โดยเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยการพูด การเขียน และการโฆษณา จะกระทำมิได้ ถ้ากระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยอมให้ความรับรองและคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวแล้ว

¹ Universal Declaration of Human Rights (U.N.) 1948.

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่หรือกระทำโดยลำพังในเรื่องส่วนตัวหรือกิจกรรมส่วนตัวโดยแท้จริงของเขาในความเป็นส่วนตัวบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะหวงแหนหรือปกปิด เรื่องราว ข่าวสาร หรือข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวของเขาได้ โดยไม่จำเป็นต้องยินยอมเปิดเผยต่อบุคคลภายนอก

ข่าวสารหรือข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ รูปภาพ ภาพถ่าย เทปเสียงฟิล์ม และอื่น ๆ ฯลฯ ของบุคคลคนหนึ่ง ย่อมถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของคน ๆ นั้น ข้อมูลส่วนบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิความเป็นส่วนตัว ซึ่งกฎหมายให้การรับรองและคุ้มครองด้วย

ในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน โดยในส่วนแรกจะเป็นการนิยามความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะกำหนดว่า ข้อมูลชนิดใดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาและข้อมูลชนิดใดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของสาธารณชนบุคคล

ในส่วนที่สองและที่สามจะกล่าวถึง ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้ และข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งแบ่งได้เป็นการจัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กรซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ โดยตรง และการจัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กรซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ โดยตรง เช่น รัฐ หรือผู้ประกอบการวิชาชีพในด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ ในส่วนที่สี่กล่าวถึงการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ การเข้าถึงหรือล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคล และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดถึงขอบเขตและวิธีการเข้าถึง หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยแบ่งเป็น การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจและการเข้าถึงโดยบุคคลผู้มีหน้าที่จัดเก็บ ดูแลรักษา ในส่วนสุดท้ายจะกล่าวถึงบุคคลผู้กระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เอกชน รัฐ และผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดดังจะได้กล่าวต่อไป

ความหมายของคำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล"

ข้อมูลคืออะไร

คำว่า "ข้อมูล" (Data) โดยปกติแล้วมีความหมายกว้าง มีนิยามหรือคำจำกัดความหลากหลายตามความคิดเห็น และความเข้าใจของแต่ละบุคคล ข้อมูลอาจจะเป็นสิ่งมีประโยชน์อย่างมากมายต่อบุคคลบางคน หน่วยงานบางหน่วย แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อมูล

อย่างเดียวกัน เรื่องเดียวกัน อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอีกหลายคน หรือสถาบันอื่นเลยก็ได้

ปัจจุบันคำว่า "ข้อมูล" ดูจะเป็นคำหนึ่งที่ใช้กันบ่อย ๆ ในแวดวงนักวิชาการ นักบริหาร ตลอดจนนักธุรกิจทั่ว ๆ ไป

ในทางคอมพิวเตอร์ คำว่า "ข้อมูล" จะหมายถึง ข้อเท็จจริงหรือข้อความที่ผู้ใช้สนใจเพื่อใช้สำหรับกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ หรือข้อมูลเชิงคุณภาพก็ได้ แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ใช้ต้องการให้มีการประมวลผลในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้รับสารสนเทศ นอกจากนี้ข้อมูลยังมีความหมายรวมถึงข่าวสารที่ยังไม่ได้มีการประมวลผล เช่น เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เราสนใจและรวมทั้งวัตถุดิบที่ประกอบกันเป็นข่าวสาร²

ใน Data Protection Act 1984 นิยามความหมายของคำว่า "ข้อมูล" หมายถึง ข่าวสารที่ถูกบันทึกในรูปแบบซึ่งสามารถดำเนินการโดยอุปกรณ์การทำงานอัตโนมัติในการตอบรับคำสั่งป้อนให้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ *

ส่วนตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน นั้น ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริงสำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ³

² พรชัย จิตต์พานิชย์, ระพีพรรณ พิริยกุล และ อุดม ไยเจริญ, คอมพิวเตอร์เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประชาชน จำกัด, 2528), หน้า 1.

* "Data" means information recorded in a form in which it can be processed by equipment operating automatically in response to instruction given for that purpose.

³ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525), หน้า 133.

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนขอสรุปคำจำกัดความของคำว่า "ข้อมูล" คือ ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของสิ่งใด ๆ เป็นผลสรุปของรายการต่าง ๆ และสามารถเก็บรวบรวมเอาไว้ได้

ข้อมูลต่างกับข่าวสารอย่างไร

คำว่า ข้อมูล กับ ข่าวสารนั้น แทบจะไม่มี ความแตกต่างกันเท่าใดนัก มักจะเห็นได้เสมอไม่ว่าจะเป็นในบทความ นิตยสาร ตลอดจนถึงวรรณคดีจำนวนมากซึ่งยังคงใช้คำสองคำนี้แทนซึ่งกันและกัน

ข้อมูลสามารถที่จะแปรสภาพของตัวมันเองให้กลายเป็นข่าวสารขึ้นมาได้ โดยมีการสื่อสาร รับสาร และมีความเข้าใจในสารนั้น

ดังนั้น นิยามของคำว่า ข่าวสาร จึงหมายถึง ข้อมูลทุกชนิดไม่ว่าข้อเท็จจริงจะเป็นประการใด แต่สามารถสื่อสารส่งข้อมูลนั้นออกไปให้บุคคลรับทราบและเข้าใจได้⁴

อย่างไรก็ตามในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน การใช้งานระหว่างคำสองคำนี้ยังคงใช้แทนกันได้ โดยไม่เปลี่ยนนัยแห่งความหมายให้แตกต่างกันเท่าใดนัก

⁴ Raymond Wacks, Personal Information : Privacy and the Law (Great Britain : Biddles Ltd., 1989), p.21

ข้อมูลส่วนบุคคลคืออะไร

คำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล" (Personal Data) ตามความหมายซึ่ง นายเดวิด ไอ เบนบริดจ์ ได้ให้คำนิยามไว้ ซึ่งตรงกับคำนิยามใน Data Protection Act 1984 คือ ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จาก ข่าวสารและข้อสนเทศนั้น (หรือจากข่าวสาร หรือข้อสนเทศอื่น ๆ ในความครอบครองของผู้ใช้ข้อมูล) รวมถึงการแสดงออกซึ่งความเห็นใดๆ เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว แต่จะไม่มีเครื่องหมายใดๆ แสดงถึงเจตนาของผู้ใช้ข้อมูลในประการที่เป็นส่วนตัวนั้น (data consisting of information which relates to a living individual who can be identified from that information (or from that and other information in the possession of the data user), including any expression of opinion about the individual but not any indication of the intention of the data user is respect of that individual) ⁵

นายเรย์มอน แวร์คส์ ได้ให้คำนิยามคำว่า "ข้อมูล" ไว้ในหนังสือของเขาว่า คือ ข่าวสารส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อเท็จจริงเหล่านั้น การติดต่อสื่อสาร หรือความคิดเห็น ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลอยู่ และควรมีเหตุผลในการเชื่อโดยพิจารณาอย่างใกล้ชิดหรือด้วยความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน และเนื่องจากเพื่อต้องการเพื่อระงับหรืออย่างน้อยที่สุดเพื่อให้อยู่ในวงจำกัดเกี่ยวกับการรวบรวม การใช้ข่าวสารส่วนบุคคลอย่างแพร่หลาย (Personal information consists of those facts, communications, or opinions which relate to the individual and which it would be reasonable to expect him to regard as intimate or sensitive and therefore to want

⁵ David I Bainbridge, Computers and the Law (Great Britain, 1973), p. 174

to with-hold or at least to restrict their collection, use or circulation) ⁶

ใน Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data ได้ให้คำนิยามคำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล" ไว้คือ ข่าวสารใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์หรือชี้หรือสามารถพิสูจน์หรือชี้ได้เกี่ยวกับเอกชนคนหนึ่ง ๆ *

สังเกตได้ว่า สังคมข่าวสารแห่งยุคปัจจุบันนี้ บุคคลคนหนึ่ง ๆ ย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะมีความสัมพันธ์หรือการติดต่อกันในหลายๆ รูปแบบ ดังนั้นข่าวสารและข้อมูลส่วนบุคคลจึงถูกจัดเก็บบันทึกไว้ในแง่ต่าง ๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ การศึกษา ประวัติการแพทย์ ประวัติครอบครัว เป็นต้น

ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคล จึงได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ ประวัติครอบครัว รูปภาพ ภาพถ่าย ประวัติทางการศึกษา ข้อมูลทางการแพทย์ การบัญชีการเงิน บันทึกประวัติการทำงาน ข้อมูลทางภาษีอากร ประวัติอาชญากร ข้อมูลทางสถิติ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลก็คือ เรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลคนนั้นนั่นเอง

ปกติแล้วข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใด ก็จะมีอยู่กับบุคคลคนนั้น แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า บุคคลอยู่ในสังคมย่อมมีการติดต่อพบปะกัน ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลของคน ๆ นั้น อาจมีได้อยู่กับบุคคลนั้นก็เป็นที่ได้ ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งอาจถูกจัดเก็บไว้ที่บุคคลอื่น หน่วยงานอื่นซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในแหล่งข้อมูลส่วนบุคคล

⁶ Raymond Wacks, Personal Information : Privacy and the Law, p. 22.

* "Personal Data" means any information relating to an identified or identifiable individual ("data subject")

ข้อมูลส่วนบุคคลจะแบ่งเป็นข้อมูลของบุคคลธรรมดา และข้อมูลของสาธารณบุคคล ตามที่อาจารย์ บุญทิพย์ ผ่องจิตร ได้จำแนกลักษณะของการเสนอข่าวเกี่ยวกับบุคคลไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ การเสนอข่าวบุคคลธรรมดา และการเสนอข่าวสาธารณบุคคล⁷ ดังนี้

1) ข้อมูลของบุคคลธรรมดา (Data of Private individuals)

บุคคลธรรมดาย่อมมีสิทธิในเรื่องอันเป็นการส่วนตัวของเขา บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตโดยสงบ ปราศจากการเข้าเกี่ยวข้องกับทางใด ๆ จากบุคคลอื่น การปกปิดหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับตัวของบุคคลนั้นย่อมเป็นสิทธิอันชอบธรรมเฉพาะตัวบุคคลนั้นแต่ผู้เดียว บุคคลอื่นย่อมไม่มีสิทธิล่วงรู้หรือเปิดเผย เรื่อง ภาพ หรือชีวประวัติของบุคคลคนหนึ่ง โดยที่บุคคลผู้นั้นมิได้ยินยอมด้วย หรือบางทีแม้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองข้อมูลนั้นให้การยินยอม แต่ก็อาจจะเปิดเผยได้ ถ้าหากข้อมูลดังกล่าวนั้น กระทบต่อเหตุผลทางความมั่นคงของประเทศ หรือความสงบสุข เรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของสังคมนั้น

2) ข้อมูลของสาธารณบุคคล (Data of Public figures)

สาธารณบุคคล หมายถึง บุคคลธรรมดาที่แสดงออกโดยสมัครใจชัดเจนแจ้ง หรือโดยปริยาย นำตัวเองเข้าไปในสายตาของสาธารณชนทั่วไป อันได้แก่ บุคคลผู้ที่กระทำการบางอย่างที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียง หรือกระทำการอันมีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณชน อาทิ ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักกีฬา นักการเมือง เป็นต้น เหล่านี้ไม่ว่าเขาจะเต็มใจหรือไม่ก็ตามถือได้ว่าสละสิทธิในชีวิตส่วนตัวของตนในขอบเขตที่ว่า ชื่อ และภาพถ่ายของเขาอาจได้รับการตีพิมพ์ขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุการณ์อื่นๆ และในขณะที่เดียวกันบุคคลในครอบครัวของสาธารณบุคคลเหล่านี้ก็อาจถือเป็นสาธารณบุคคลได้เช่นเดียวกัน

⁷ บุญทิพย์ ผ่องจิตร, "เสรีภาพของหนังสือพิมพ์กับความรับผิดชอบที่ประมาทในสหรัฐอเมริกา," วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (2521) : 585.

บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ถือว่าเป็นสาธารณบุคคลด้วย เพราะถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานราชการ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเขาให้ประชาชนทราบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไม่อาจฟ้องร้องได้ว่าสิทธิในชีวิตส่วนบุคคลของตนถูกล่วงละเมิด เมื่อรูปของเขาได้รับการลงพิมพ์ในเรื่องที่เป็นข่าวอันชอบธรรม

คดี New York V.Sullivan^{8*} เป็นคดีสำคัญที่วางหลักเกณฑ์ไว้โดยศาลซึ่งให้เหตุผลว่า การโต้เถียงในประเด็นที่เกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์ สมควรจะได้เปิดโอกาสให้ถกเถียงกันได้อย่างกว้างขวางเอาจริงเอาจัง ส่วนเมื่อวิจารณ์ถกเถียงแล้วก่อให้เกิดความกระอักกระอ่วนใจหรือกระทบกระทั่งโดยตรงต่อรัฐบาล พนักงานของรัฐ ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ยิ่งกว่านั้นข้อวิจารณ์ถกเถียงนั้นย่อมได้รับความคุ้มครองอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าจะเกิดผลเป็นการทำลายชื่อเสียงของพนักงานผู้หนึ่งผู้ใดก็ตาม⁹

⁸ คดี New York V.Sullivan, 376 U.S. 254 (1964) อ้างถึงใน บุญทิพย์ ผ่องจิตร, "เสรีภาพของหนังสือพิมพ์กับความรับผิดชอบประมาทในสหรัฐอเมริกา," วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (2521) : 581-596.

* ในคดี New York Times Co. V Sullivan, Mrs. Justice Goldberg และ Mr. Justice Douglas ได้แสดงความเห็นด้วยกับคำพิพากษาโดยให้เหตุผลว่าบทแก้ไขเพิ่มเติมที่หนึ่งและที่สิบสี่ (1st Amendment and 14th Amendment) ให้ความคุ้มครองในฐานะเป็นเอกสิทธิโดยสมบูรณ์ของประชาชน หรือหนังสือพิมพ์ที่จะวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมเจ้าพนักงานรัฐ โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเกิดมีผลร้ายใด ๆ หรือไม่

คดี Sides V.FR Publishing Corp. เป็นคดีเกี่ยวกับเด็กอัจฉริยะ คนหนึ่งชื่อ วิลเลียม เจ ไซดิส (William J.Sides) ซึ่งสำเร็จปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด เมื่ออายุแค่ 16 ปี และตกเป็นข่าวเกรียวกราวในตอนนั้น แล้วหายเงียบไป จนกระทั่งหนังสือพิมพ์นิวยอร์กเกอร์ได้ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับตัวเอาอีกหลายปีต่อมา โดยกล่าวถึง เรื่องราวในชีวิตของไซดิส ตั้งแต่อดีตจนถึงเวลาที่พิมพ์ ไซดิสฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด สิทธิในชีวิตส่วนตัว ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง ด้วยเหตุผลว่าโจทก์เป็นบุคคลสาธารณะแม้มีใช้ โดยสมัครใจก็ตาม ข่าวคราวของโจทก์ย่อมเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป และเรื่องราวที่เปิดเผยก็ได้เป็น เรื่องส่วนตัวเกินไปจนขัดต่อความรู้สึกดีงามในชุมชน⁹

แต่ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของบุคคลธรรมดา หรือข้อมูลของสาธารณบุคคลก็ตาม หากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลคนนั้น ย่อมถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสิ้น และข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะเปิดเผยได้ หรือปกปิดเป็นความลับ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

⁹ วิสาร พันธนะ "สื่อมวลชนสหรัฐฯ กับการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคล," กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช, 2532), หน้า 792.

ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลคนหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของข้อมูลหรือผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้นย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผยหรือปกปิดเป็นความลับได้ ดังนั้น สามารถแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็น 2 ประเภทตามลักษณะของความยินยอมของบุคคลกล่าวคือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้ หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลคนหนึ่งในเรื่องบางประเภทที่เจ้าของข้อมูลยินยอมที่จะเปิดเผยต่อบุคคลภายนอก หรือสาธารณชนได้หรืออาจจะ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของสาธารณบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้เพราะอาจถูกจำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวได้ เช่น ในประเทศอังกฤษ บุคคลที่มีชื่อเสียง นักร้อง ดารา จะถูกจำกัดโดยหลักของ Balancing of Information ซึ่งเป็นหลักในเรื่องของความสมดุลย์ในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีสถานะอยู่กึ่งกลางระหว่างส่วนที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม และมีชีวิตส่วนตัวที่นอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดา ในประเทศอเมริกาก็ใช้หลักเดียวกันคือ หลักเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารหรือได้รับการบอกกล่าวถึงข้อเท็จจริงทั้งหลาย ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป ดังนั้นประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะทราบความเป็นไปในทางปฏิบัติงานของบุคคลที่ตนมอบให้ไปใช้อำนาจแทนตน

นอกจากนี้ข้อมูลบางชนิดบางประเภท กฎหมายได้วางหลักไว้ว่าสามารถเปิดเผยให้บุคคลภายนอกหรือสาธารณชนรับรู้ได้ เช่น ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลทางทะเบียนราษฎร เป็นต้น

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญาของบุคคลหรือที่กระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมเป็นข้อมูลที่เปิดเผย

สู่สาธารณชนได้ มีคำกล่าวที่ว่า "ไม่มีความลับในอันที่จะต้องเปิดเผยการกระทำอันชั่วร้าย" (there is no confidence as to the disclosure of iniquity)¹⁰ ตัวอย่าง เช่น การเปิดเผยข้อมูลของนักการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของพระภิกษุชื่อดังในกรณีปาราชิก เป็นต้น

2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ ความลับคืออะไร ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน¹¹ พ.ศ.2525 ได้นิยามความหมายของคำว่า "ลับ" ว่าอยู่ในที่พ้นตาอยู่ในที่ซึ่งไม่แลเห็น ที่ปกปิดหรือควรปกปิด และเมื่อนำคำว่า "ความ" มาประกอบหน้าคำว่า "ลับ" แล้วจะได้ความหมายว่าสิ่งที่อยู่พ้นตา สิ่งที่ประสงค์จะซ่อนเร้น หรือสิ่งที่ควรจะถูกปกปิดเหล่านี้ เป็นต้น

ตามพจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษของ Black's Law ให้คำอธิบายว่า

"secret" หมายถึง concealed ; hidden ; not made public

"confidence" หมายถึง Trust, reliance, relation of trust¹²

¹⁰ Raymond Wacks, Personal Information : Privacy and the Law, p.68.

¹¹ ดูพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525), หน้า 707.

¹² Black's Law Dictionary, fifth edition (USA. : West Publishing Co., 1979), p.1213.

จะเห็นได้ว่า คำว่า "secret" หมายถึง ปกปิด ซ่อนเร้น หรือไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

ส่วนคำว่า "Confidence" นั้น หมายถึง ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น ความเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจ

ในระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517¹³ ได้กำหนดชั้นของความลับไว้ 4 ชั้น คือ ลับที่สุด (Top secret) ลับมาก (Secret) ลับ (Confidential) และปกปิด (Restricted)

ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ ย่อมหมายถึง ข้อมูลซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวที่เจ้าของข้อมูลไม่ต้องการให้มีบุคคลใดรู้เห็นหรือทราบข้อมูลของเขาแต่ประการใด เพราะจะกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และการดำรงอยู่โดยปกติสุขของบุคคลคนนั้น

แต่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ ก็อาจถูกจำกัดสิทธิด้วยเหตุผลบางประการ เช่น เป็นสาธารณชนบุคคล เป็นข้อมูลของบุคคลที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความคุ้มครองความลับส่วนบุคคลไว้มากทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ในประเทศอังกฤษศาลสามารถสั่งจำกัดการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ อันเป็นเรื่องราวของผู้อื่นทั้งในรูปของผู้เขียน ภาพถ่ายที่เป็นเรื่องที่น่าจะกระทบกระเทือนต่อชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือแม้กระทั่งเรื่องส่วนตัวบุคคลกับเหตุการณ์โดยเฉพาะอันใดอันหนึ่งได้

¹³ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517.

ดังเช่นที่ศาลอังกฤษในระยะต้น ๆ ได้เคยตัดสินไว้ในคดีระหว่าง Prince Albert V. Strange (1849) 2 De. Gex & Sm, 652, 64 ER. 293)¹⁴ ซึ่งศาลได้ออกคำสั่งให้จำกัดการพิมพ์ภาพ ที่ได้ตกมาอยู่ในมือจำเลยโดยการกระทำที่ผิดต่อหน้าที่ในการรักษาความไว้วางใจต่อกัน ในการออกคำสั่งนี้เป็นสิ่งที่ชัดเจนว่า แนวความคิดในเรื่องของความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นนโยบายหนึ่งซึ่งศาลใช้พิจารณาโดยจะคำนึงว่า "บุคคลสามารถที่จะดำรงชีวิตส่วนตัว ในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อใครอย่างไรก็ได้ การถูกเปิดเผยต่อสังคมโดยไม่สมควรอาจจะทำลายความสุขในชีวิตของเขาหรือแม้แต่ความสำเร็จได้"¹⁵

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลคนหนึ่ง ย่อมมีทั้งที่เจ้าของข้อมูลยินยอมให้เปิดเผยได้ หรือปกปิดไว้เป็นความลับ แต่ถ้าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลนั้นเป็นสาธารณบุคคล บุคคลคนนั้นก็ถูกข้อจำกัดให้สละซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัว กล่าวคือแม้จะเป็นข้อมูลที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลปกปิดไว้เป็นความลับ แต่ก็จำเป็นต้องเปิดเผยสู่สาธารณชน เนื่องจากเป็นสาธารณบุคคล

¹⁴ คดี Prince Albert V.Strange ((1849 2 De.Gex & Sm, 652, 64 ER.293) cited in Raymond Wacks, Personal Information : Privacy and the Law (Great Britain : Biddles Ltd., 1989), P.82-86.

¹⁵ พีระพล ศรีสิงห์, "การให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 25-26.

ข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลเป็นผู้จัดเก็บไว้จะถูกเปิดเผย หรือปกปิดไว้ ขึ้นอยู่กับความพอใจหรือความยินยอมของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น แต่เนื่องจากในปัจจุบันนี้ สังคมได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้มีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในหลายแหล่ง นอกเหนือจากการจัดเก็บบันทึกข้อมูลไว้โดยบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเอง

การจัดเก็บบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในหลายแหล่งหลายที่นี้เอง เป็นสาเหตุของการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล เพราะในบางครั้ง อาจมีการก้าวล่วงเข้าไปรู้ถึงข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ โดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ทราบและไม่ยินยอม การจัดเก็บบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลจะมีการจัดเก็บบันทึกไว้ในรูปแบบใดบ้าง จะได้กล่าวถึงต่อไป

แหล่งข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใด ย่อมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ และการครอบครองของบุคคลนั้น คำกล่าวข้างต้นนี้เป็นหลักการโดยทั่วไปอยู่แล้ว แต่เนื่องจากสังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมของข่าวสารและข้อมูล บุคคลแต่ละคนย่อมต้องมีการติดต่อทำธุรกิจ เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางธุรกิจการค้าก็ตาม ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลจึงอาจตกอยู่ในความดูแลรักษาหรือจัดเก็บโดยบุคคลหรือหน่วยงาน หรือองค์กรสถาบันที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเข้าไปดำเนินการติดต่อด้วย ซึ่งการเก็บรักษาดูแลข้อมูลของบุคคลคนหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่กับบุคคลนั้นเอง หรืออยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถแยกพิจารณาได้ คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กรซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ โดยตรง แบ่งได้ดังนี้

ก) ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือจัดเก็บรักษาไว้โดยบุคคล ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลหรือครอบครองดูแลข้อมูลนั้นอยู่ การจัดเก็บอาจจัดเก็บไว้ในสื่ออุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ เช่น แฟ้มเอกสาร เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ ภาพถ่าย เป็นต้น

ข) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บรักษาไว้ โดยบุคคลหรือองค์กรซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ โดยตรง ซึ่งเป็นความยินยอมของบุคคลคนนั้น เช่น การที่บุคคลคนหนึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ อาชีพ แก่ธนาคารเพื่อประสงค์จะเปิดบัญชีเงินฝาก หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคประจำตัวในทางการแพทย์แก่บริษัทประกันภัย เพื่อทำสัญญาประกันชีวิตหรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย เป็นต้น เหล่านี้ ถือเป็นการยินยอมพร้อมใจของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่จะยอมให้ข้อมูลซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของตน อยู่ในความครอบครอง หรือดูแลรักษาของบุคคลหรือหน่วยงาน หรือองค์กรอื่น

2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กรซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลคนนั้น โดยตรง ได้แก่ การเก็บข้อมูลส่วนบุคคล โดยบุคคลหรือองค์กรอื่น ซึ่งการจัดเก็บในลักษณะนี้ บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอาจยินยอมหรือไม่ยินยอมก็ได้ แยกได้เป็น คือ

ก) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บดูแลโดยรัฐ เช่น การจัดเก็บข้อมูลโดยหน่วยงานพิเศษของรัฐ ซึ่งมีลักษณะงานที่จะต้องมีการสืบสวนสอบสวนเรื่องต่างๆ เช่น หน่วยงาน FBI ของอังกฤษ หรือ CIA ของอเมริกา หรือหน่วยข่าวกรองของสันติบาล เป็นต้น ซึ่งการได้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ถูกจัดเก็บมา มักจะได้อ้อม โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น หรืออาจมีการจัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ โดยได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูล เช่น หน่วยงานสถิติ หน่วยงานทะเบียนราษฎร เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานบางประเภทซึ่งมีหน่วยงานเพื่อทำการเก็บรวบรวมข่าวสารและข้อมูลโดยตรง เช่น ธนาคารข้อมูล (Data Bank) หน่วยงานประเภทนี้จะดำเนินการสืบเสาะหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลคนหนึ่งไว้อย่างละเอียดเท่าที่จะกระทำได้ การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ๆ อาจเป็นไปได้ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนซื้อขายกัน

ข) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บดูแลโดยหน่วยงานของเอกชน ซึ่งการจัดเก็บในลักษณะนี้ก็เช่นเดียวกับหน่วยงานในภาครัฐ ที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล และไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ที่ได้รับความยินยอม ได้แก่ การจัดเก็บข่าวสารและข้อมูลโดยสำนักงานทนายความ สำนักงานบัญชี เป็นต้น ส่วนที่ไม่ได้รับความยินยอมก็ได้แก่ การจัดเก็บข่าวสารและข้อมูลโดยนักสืบเอกชนเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลธรรมดาที่ต้องการจะสืบค้นล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่น¹⁶

จึงเห็นได้ว่าแหล่งข้อมูลและการจัดเก็บดูแลรักษาข้อมูลส่วนบุคคลมีหลายรูปแบบ มีทั้งที่ได้มาโดยชอบและโดยปราศจากอำนาจ การได้มาโดยชอบซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลหากนำไปใช้หรือเปิดเผยโดยมิชอบย่อมนำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลได้ ส่วนการได้มาโดยมิชอบนั้นถือว่ามี การกระอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว

¹⁶ กงจักร โพธิ์พร้อม, "ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบางประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ข่าวสารโดยเครื่องคอมพิวเตอร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 41-42.

การกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล

1. การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล การเข้าถึงข้อมูลในความหมายนี้ จะหมายความเป็นนัยเดียวกับการล่วงรู้ข้อมูลก็ได้ ในทางคอมพิวเตอร์ได้ให้คำนิยามของคำว่า "เข้าถึง" (access) ว่า หมายถึง การเข้าไปสู่ สิ่งสื่อสารกับ ใส่ข้อมูลเข้าไปเก็บไว้ ล้วงข้อมูลมาจากหรืออีกนัยหนึ่ง เอาประโยชน์ใดๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ โดยที่ตนเองไม่มีอำนาจจะกระทำเช่นนั้น

การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลอาจก่อให้เกิดการกระทำที่มีขอบได้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน การกระทำที่มีขอบเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานบุกรุก แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องขององค์ประกอบของความผิดบางประการ ซึ่งไม่สามารถนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องของความผิดฐานลักทรัพย์หรือบุกรุกมาปรับใช้ได้

เฉพาะในส่วนของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้น กฎหมายที่มีอยู่แล้ว ประสบปัญหาขัดข้องในการนำมาบังคับใช้กับความผิดที่เกิดขึ้นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และกับการกระทำตามความผิดสมัยใหม่ เช่น การจารกรรมข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ การลักลอกจำข้อมูลจากแฟ้มเอกสาร หรือลักลอกถ่ายภาพจากแฟ้มเอกสาร เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะการลักทรัพย์ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์ที่จะต้องได้และทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ในบางกรณีเพราะฉะนั้น "การเอาไป" จึงถือเป็นสาระสำคัญของความผิดฐานนี้ แต่เมื่อมาพิจารณาความผิดลักทรัพย์ เมื่อมันเข้าไปเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ จะเห็นได้ว่าการเอาไปใน กรณีนี้อาจมิได้มีการจับต้องหรือการพาไปตามความเป็นจริงเลย

การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ก่อให้เกิดการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้น แบ่งได้ ดังนี้

- การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจ ได้แก่ การที่บุคคลหรือหน่วยงานหรือองค์กรใด ได้ล่วงรู้หรือได้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่น โดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ เช่น การแอบถ่ายภาพ การดักฟังการสนทนาเรื่องส่วนตัว การดักสัญญาณ

แพ็คเกจ หรือการเข้าถึงข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการล่วงรู้หรือเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยเจ้าของข้อมูลมิได้ยินยอม

- เข้าถึงโดยมีหน้าที่จัดเก็บ ดูแล รักษา เช่น เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บ ดูแล รักษา ข้อมูล ตามพระราชบัญญัติสถิติ เป็นต้น

ในประเทศอังกฤษผู้ที่จัดเก็บดูแล รักษาข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ สถานที่ หน่วยงานที่จะจัดเก็บให้แก่นายทะเบียนด้วย

2. การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือหน่วยงาน หรือองค์กรใดได้กระทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นออกสู่สาธารณะ เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด โดยที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นไม่ยินยอม

ในส่วนของ Privacy Act นั้น ได้มีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ดังนี้ จึงได้วางหลักห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐทำการเปิดเผยบันทึกเอกสารใด ๆ ที่ได้จัดเก็บอยู่ในบันทึกเอกสารต่าง ๆ แก่บุคคลอื่น หรือแก่หน่วยงานอื่น เว้นแต่บุคคลผู้เป็นเจ้าของบันทึกนั้นจะได้ร้องขอเป็นหนังสือ หรือได้ให้คำยินยอมเป็นหนังสือก่อนหน้านั้น

สำหรับกฎหมายไทยตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2508 และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ก็ได้วางหลักห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไว้ เว้นแต่ผู้ร้องขอจะเป็นเจ้าของข้อมูล หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสีย นั้น ๆ ซึ่งเรื่องนี้จะได้กล่าวถึงในบทที่ 3

3. การได้มาซึ่งข้อมูลโดยวิธีอื่นมิชอบด้วยกฎหมาย การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นนั้น มีการกระทำได้หลายวิธี เช่น การลักข้อมูลจากแฟ้มเอกสาร การแอบถ่ายภาพของบุคคล การดักฟังข้อมูลด้วยเครื่องดักฟังสมัยใหม่ เป็นต้น

เป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่า สังคมปัจจุบันนี้เป็นสังคมข้อมูลและข่าวสาร มีการคิดค้นเทคโนโลยีล้ำสมัยต่างๆ มากมาย ดังนั้น ในปัจจุบันจึงมีวิธีการเพื่อให้ได้ มาซึ่งข่าวสาร และข้อมูลด้วยยุทธวิธีอันทันสมัย เช่นกัน กล่าวคือ

- การจารกรรมข้อมูลจากคอมพิวเตอร์โดยตรง¹⁷ การจารกรรมระบบคอมพิวเตอร์มีหลายระดับอาจจะทำการจารกรรมโดยไม่มีเจตนาหรือมีเจตนาก็ได้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นในอเมริกา คาคเค เนและประเมินแล้วเป็นมูลค่าพันๆ ล้านเหรียญเลยทีเดียว เหตุการณ์นี้ได้เกิดขึ้น และเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นในแควตงต่างๆ เช่น กระทรวงต่างประเทศ บริษัท ธนาคารต่าง ๆ โรงพยาบาล ตลอดจนการหักหลังกันด้วยการขโมยข้อมูล

เหตุที่เกิดขึ้นในอเมริกานี้ เป็นการกระทำโดยเด็กนักเรียนและนิสิตนักศึกษา เนื่องจากระดับการศึกษาในประเทศอเมริกามีความก้าวหน้ามาก จึงมีการสอน Computer Science ให้กับนักเรียนชั้นประถมด้วย เป็นที่คาดกันว่าเด็กนักเรียนประมาณ 300,000 คน จะมี home computer ไว้ในครอบครอง ฉะนั้นหากเด็กคนใดมีความเฉลียวฉลาดและมีเครื่องมือเครื่องมือพร้อม เช่น คอมพิวเตอร์ และส่วนประกอบบางอย่างที่เรียกว่า Modem ต่อเข้ากับเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วก็สามารถจะติดต่อกับระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและภายนอกได้ทั่วโลก การทำจารกรรมระบบคอมพิวเตอร์ที่นิยมทำกันมากในหมู่เด็กนักเรียนนิสิตนักศึกษาจะเป็นการขโมยติดต่อกับคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของตน เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขคะแนนสอบของตน

แม้ว่าระบบคลังข้อมูลที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์นั้นตามทฤษฎีแล้วทุกระบบจะสร้างรหัสลับ (Password) ไว้เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นมาล่วงรู้ข้อมูล แต่ได้ปรากฏอยู่เนือง ๆ ว่ามีผู้สามารถถอดรหัสลับ เพื่อรู้ข้อมูลได้เสมอมา

¹⁷ กัลยา โสภณพานิช, "ความยุ่งยากในการจับนัการจารกรรมข้อมูล" รายงานประจำปี กระทรวงวิทยาศาสตร์ (2527) : 95-98.

ในช่วงประมาณกลางปี 2526 กลุ่มนักศึกษาที่เมือง Milwaukee สามารถบุกรุก โดยใช้คอมพิวเตอร์ติดต่อกับระบบคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ (U.S. Nuclear weapons laboratory) ของสหรัฐที่ Los Alamos New Mexico นอกจากนี้กลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้ยังได้อาศัย home computer ติดต่อเข้าไปในเครือข่ายของ Telenet ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการการใช้คอมพิวเตอร์แก่โรงงานและบริษัทต่างๆ ถึง 1,000 แห่ง รวมทั้งโรงพยาบาลอีก 90 แห่ง ในอเมริกาเหนือด้วย

การจารกรรมครั้งนี้ แม้กระทั่งหน่วย FBI ก็ยังยอมรับว่าเป็นการตรวจจับได้ยากมากที่สุด เพราะนักจารกรรมสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีขายในตลาดทั่วไปในอเมริกาที่ราคาไม่เกิน 1,000 เหรียญอเมริกา เครื่องใด ๆ ก็จารกรรมข้อมูลได้โดยไม่ต้องรื้อรอยอะไรได้เลย

- การโจรกรรมข้อมูลทางแฟกซ์¹⁸ ก็คือ การต่อพ่วงเครื่องโทรสารเครื่องที่ 2 คร่อมกับคู่สายโทรศัพท์เดิมที่ใช้งานกับเครื่องโทรสารที่มีใช้งานอยู่ก่อนหน้านี้ด้วยหลักการที่ง่ายตาย โดยการพ่วงคู่สายโทรศัพท์มาต่อเข้ากับเครื่องโทรสารที่พ่วง เบ็ดรับโดยอัตโนมัติเครื่องก็พร้อมที่จะทำการดุดเอกสารทันที

นอกจากนี้เทคโนโลยีทางด้านเครื่องโทรสารได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นจน สามารถใช้ในการประกอบอาชญากรรม คือ ในเครื่องโทรสารรุ่นใหม่มีเทคโนโลยีในลักษณะการดึงข้อมูล หรือเรียกว่าดุด FAX กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความผิดทราบว่า มีการส่งข้อมูลเข้ามาในเครื่องโทรสารที่เชื่อมต่อ ผู้กระทำความผิดสามารถใช้เครื่องโทรสารของตน

¹⁸ สมยศ สุวีระพรชัย, "ดุดแฟกซ์โจรกรรมภาคพิสดาร," วารสารสื่อสารโทรคมนาคม : 112-113.

ดึงข้อมูลที่ส่งให้มาปรากฏที่เครื่องโทรสารของผู้กระทำความผิดโดยไม่ไปปรากฏที่เครื่องโทรสารที่ถูกเชื่อมต่อและสามารถจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลเอกสารดังกล่าวที่จะส่งไป ทำให้ผู้รับได้ข้อมูลผิด ๆ หรือเก็บกักโดยไม่ส่งต่อไปก็ได้

- ขโมยข้อมูลด้วยการดักสัญญาณจากจอภาพ¹⁹ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในเมืองโอลิมเปีย ประเทศอังกฤษ โดยมีผู้คิดค้นเอาข้อมูลจากจอภาพคอมพิวเตอร์ของเพื่อนบ้านมาขึ้นที่จอภาพของตนเองด้วยสัญญาณโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาใช้ ผู้ที่ค้นคว้าวิจัยมีนามว่า Wim Van Eck ชาวดัตช์ โดยทฤษฎีของนายเอคเกิดจากการสังเกตที่ว่า คอมพิวเตอร์นั้น จะส่งสัญญาณอ่อนๆ (weak signals) ออกมาในขณะที่ทำงาน ซึ่งในทางทฤษฎีจะอยู่ในวิสัยที่จะแปล (decode) สัญญาณอ่อน ๆ ดังกล่าวได้ เขาได้สร้างเครื่องมือล้วงความลับจากคอมพิวเตอร์ด้วยอุปกรณ์ชิ้นส่วนทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ง่าย ๆ โดยอาศัยทฤษฎีที่ว่า คำพูดและตัวเลขต่าง ๆ ตลอดจนรูปภาพกราฟฟิคที่ปรากฏอยู่บนจอภาพของคอมพิวเตอร์นั้นเกิดจากการกวัดแกว่งของลำแสงที่เป็นไปในแบบเดียวกันกับการทำงานของเครื่องรับโทรทัศน์ การเปิดปิดลำแสงจะทำให้เกิดสัญญาณแบบดิจิทัลที่แผ่ออกไปโดยรอบจนสามารถดักดู หรือดักฟังในระยะที่ไกลออกไปได้โดยง่าย

นาย Wim Van Eck ได้ขยายความทฤษฎีของเขาต่อไปว่า การดักดูข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่อยู่ไกลออกไปนี้ต้องอาศัย หน่วยแสดงภาพ (display unit) อันเป็นเครื่องที่จะใช้ดักดูที่จะต้องหาทางทำให้การกวัดแกว่งของลำแสงบนจอภาพมีการรับสัญญาณที่สมบูรณ์ แบบเดียวกับที่ปรากฏบนจอภาพคอมพิวเตอร์ที่ตั้งอยู่ในที่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งทำได้ด้วยการใช้สัญญาณที่แผ่ออกมาจากคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือปิด - เปิดลำแสงในหน่วยแสดงภาพที่ใช้ดักดู อันเป็นการเลียนแบบการทำงานบนจอภาพของเครื่องที่ดักดู สัญญาณที่แผ่ออกมาจากคอมพิวเตอร์จะรับได้ง่ายมาก เพราะเป็นสัญญาณที่ได้รับการขยาย (amplify) จนมีกำลังแรงสูงมากหลายร้อยโวลต์ การแผ่รังสีจากคอมพิวเตอร์ตัวที่ตกเป็นเป้าของการล้วงความลับจึงแรงขึ้น

¹⁹ สหส พรหมสิทธิ, "ขโมยข้อมูลด้วยสัญญาณทีวี," วารสารการเงินธนาคาร (พฤษภาคม 2522) : 220-224.

ความสำคัญของการดักข้อมูลในคอมพิวเตอร์นี้ จะอยู่ที่เรื่องของ synchronization ตัวอย่างที่เห็นๆ กัน คือ การส่งสัญญาณโทรทัศน์ ในแง่คอมพิวเตอร์มันไม่ได้ส่งสัญญาณออกจากตัวมันในรูปของสัญญาณเชิงโครโมสแต่อย่างใด ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างวงจรพิเศษขึ้นมา เพื่อให้ทำหน้าที่คอบหาต้นสัญญาณ (Original sync mode) และให้สัญญาณอันใหม่ออกมา เพื่อให้เกิดการเชิงโครโมสในหน่วยแสดงภาพที่ใช้ดักข้อมูลนั่นเอง

การกระทำดังกล่าวเหล่านี้เป็นการได้ซึ่งข่าวสารและข้อมูลโดยมิชอบเป็นการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือสมัยใหม่ในการกระทำต่อข้อมูล ซึ่งทำให้ล่วงรู้หรือเข้าถึงซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลได้ง่ายขึ้น หากเทียบกับเมื่ออดีต ถ้าจะมีการจารกรรมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีการกระทำความผิด ซึ่งเข้าองค์ประกอบความผิดฐานบุกรุก และลักทรัพย์อยู่เสมอ แต่บัดนี้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถใช้วิธีการจารกรรมด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ตลอดเวลา โดยที่บุคคลผู้กระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านี้ อาจได้แก่ บุคคลธรรมดา องค์กรเอกชน รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือ ผู้ประกอบวิชาชีพ เป็นต้น

ผู้กระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคลคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง สามารถเป็นผู้กระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับเจตนาและความต้องการที่จะล่วงรู้ให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่น หรือนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มาทั้งโดยปราศจากอำนาจ หรือเป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บดูแลออกเปิดเผยต่อสาธารณชน หรือบุคคลภายนอก ซึ่งเจ้าของข้อมูลจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในส่วนนี้จะพิจารณาแยกกลุ่มคนผู้มีโอกาสกระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เอกชน

การกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายของ เอกชนเป็นผู้กระทำ นั้น หมายถึง บุคคลใดหรือหน่วยงานใดที่ต้องการล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นและกระทำ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะโดยการเข้าถึงข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล ก็ตาม โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่

สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ สามารถเป็นผู้กระทำความผิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ โดยการก้าวล่วงเข้าไปละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ในปัจจุบันการเสนอข่าวหรือ การแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ที่มีผู้นิยมอ่านย่อมมีอิทธิพล และมีส่วนชักนำในการตัดสินใจของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

จริงอยู่ที่สื่อมวลชนนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องเสนอข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับรู้ แต่ก็ไม่ควรจะก้าวล่วงเกินขอบเขตของสิทธิความเป็นส่วนตัวจนเกินควร ในจรรยาบรรณของ นักหนังสือพิมพ์ ก็มีกำหนดเอาไว้ว่า นักหนังสือพิมพ์จะต้องไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะหรือส่วนรวม

ในอเมริกาหลักความคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัวเกี่ยวข้องกับเรื่องของ สื่อมวลชนอย่างมาก โดยกำหนดว่าสื่อมวลชนจะต้องไม่กระทำการ ดังนี้

- ใช้ชื่อหรือรูปถ่ายของบุคคลอื่นเพื่อการโฆษณาโดยไม่ได้รับความยินยอม จากเจ้าของภาพหรือชื่อนั้น
- ตีพิมพ์เรื่องราวส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยปราศจากความยินยอม ของบุคคลเหล่านั้น แม้เรื่องราวที่พิมพ์จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง และเกียรติยศ ของเขาก็ตาม แต่ถ้าจะทำให้เขาเป็นที่สนใจต่อสาธารณชนในเรื่องที่เป็นส่วนตัวโดยแท้แล้วจะ กระทำไม่ได้ ถือว่าละเมิดความเป็นส่วนตัว

- ตีพิมพ์ข้อความหรือภาพของบุคคลในรูปแบบของข่าว ซึ่งแม้จะไม่ใช่
กรณีหมิ่นประมาทแต่สื่อข้อความไปในทางที่เป็นผลร้ายต่อภาพพจน์ของบุคคลนั้น²⁰

นอกจากกรณีสื่อมวลชนที่สามารถกระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว
บุคคลธรรมดาก็สามารถกระทำการดังกล่าวได้ เช่น เจ้าหน้าที่ต้องการทราบข้อมูลส่วนบุคคล
ของลูกค้า อาจก้าวล่วงเข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้าได้ โดยการก้าวเข้าไปล่วงรู้
ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยตีพิมพ์เพื่อให้ลูกค้าได้รับความอับอาย เสื่อม
เสียชื่อเสียง เป็นต้น

นักสืบเอกชน ก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ค่อนข้างจะเข้าไปละเมิดความเป็น
ส่วนตัวของบุคคลอื่นเป็นอย่างมาก ในประเทศไทยยังไม่มีองค์กรดั่งนี้แพร่หลายมากนัก ทำให้
ประชาชนไม่ตื่นตัวในเรื่องการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวเท่าที่ควร

2. รัฐ

การกระทำของรัฐต่อข้อมูลส่วนบุคคลที่ถือเป็นการก้าวล่วงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
สิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล โดยส่วนใหญ่แล้ว ได้แก่ การกระทำโดยหน่วยงานของรัฐ
เข้าไปติดตาม สืบเสาะ สืบค้น หรือกระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งโดยวิธีที่
ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การสำรวจสำมะโนประชากร การจัดทำสถิติ เป็นต้น หรือโดยวิธี
การที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การติดตามพฤติกรรมของบุคคลโดยหน่วยงานเกี่ยวกับความ
มั่นคงของรัฐ เป็นต้น

²⁰ กฤตยชญ์ ศิริเขต, "กฎหมายกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล," กฎหมายและ
จริยธรรมสื่อมวลชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2532), หน้า 410.

อย่างไรก็ตาม โดยปกติรัฐจะอ้างเหตุแห่งความมั่นคงของประเทศในอันที่จะเฝ้าติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าดูพฤติกรรมของบุคคล การกระทำดังกล่าวเหล่านี้จะเห็นว่ามีลักษณะไม่ชัดเจนอยู่ตรงที่ว่าขอบเขตของการเฝ้าดู ติดตาม และสะกดรอยควรจะอยู่ตรงไหน ทั้งนี้ เพราะหากกระทำไปในลักษณะที่เหมาะสมแล้ว ก็จะไม่ถือเป็นการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลผู้ถูกติดตาม แต่ถ้ากระทำไปในลักษณะที่มีขอบและมีลักษณะของการสอดเข้าไปรบกวนบุคคลผู้ถูกติดตาม สืบสวน พฤติกรรมแล้ว มักจะเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิในชีวิตส่วนบุคคล เช่น การลอบฟัง * การสนทนาส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการลอบฟังโดยตรงหรือใช้เครื่องมือบางอย่าง เช่น ใช้เครื่องมือดักฟังทางโทรศัพท์ ใช้เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยาย เครื่องรับส่งวิทยุ เหล่านี้เป็นต้น

นอกจากนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความดูแล จัดเก็บของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐอาจถูกกระทำโดยมิชอบโดยผู้มีหน้าที่นั้นได้ เช่น การขายข้อมูล หรือเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นของบุคคลให้แก่บุคคลอื่นทราบ โดยใช้อำนาจหน้าที่ ซึ่งตนเป็นผู้ดูแลจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้น

* การลอบฟัง หมายถึง การแอบฟังด้วยหูโดยตรง หรือโดยอาศัยเครื่องมือที่เป็นกลไกบางอย่าง เช่น ดักฟังทางโทรศัพท์ด้วยเครื่องขยายไมโครโฟน แอบฟังถ้อยคำของบุคคลอื่นที่สนทนากันในเรื่องกิจธุระส่วนตัว หรือบันทึกถ้อยคำนั้น ๆ ลงไว้ โดยเครื่องมือบันทึกเสียงในการบันทึกในลักษณะอื่น

3. ผู้ประกอบการวิชาชีพ

การกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะงานของผู้ประกอบวิชาชีพ ในทางปฏิบัติแล้ว มักจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลของเจ้าของข้อมูล อันเนื่องมาจากการล่วงรู้ใน หน้าที่วิชาชีพของตนโดยที่เจ้าของข้อมูลหาได้ยินยอมไม่

ในเรื่องดังกล่าวนี้ กฎหมายได้วางหลักไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 323 ความว่า "ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ มีหน้าที่โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เภสัชศาสตร์ คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้ พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความ หรือผู้สอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการ ประกอบอาชีพนั้น แล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษ..."

ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมิให้ถูกระทำโดยมิชอบนั้นเอง ในมาตรานี้ จะเห็นได้ว่า ถ้าเป็นการเปิดเผยโดยความยินยอมของเจ้าของข้อมูลแล้ว การกระทำนั้นจะ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา

จากการศึกษาในบทนี้ จะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข่าวสาร หรือข้อมูลอันเป็นเรื่องส่วนตัว และเกี่ยวข้องกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ รูปถ่าย ภาพถ่าย ประวัติครอบครัว ประวัติการศึกษา ฯลฯ ของบุคคลคนนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลมี ทั้งข้อมูลที่เป็นของบุคคลธรรมดา และข้อมูลของสาธารณบุคคล

ปกติแล้ว ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลนั้นย่อมเป็นผู้จัดเก็บดูแลรักษาไว้ เอง และบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผยข้อมูล หรือปกปิดข้อมูลของตนไว้ก็ ได้ หากแต่วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ กอปรกับภาวะการเจริญก้าวหน้าของสังคม ทำ ให้มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีการติดต่อทำธุรกิจค้าขายกัน เป็นเหตุให้การจัดเก็บข้อมูล ส่วนบุคคลไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะแต่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลแต่ประการเดียว บุคคลอื่น หรือ

หน่วยงานอื่นใดไม่ว่าจะเป็นทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ก็สามารถจัดเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล
ของบุคคลอื่นได้ หากมีการเข้าไปติดต่อกับบุคคลคนนั้น

จากสาเหตุอันเดียวกันนี้เอง แม้จะทำให้เกิดความสะดก รวดเร็วในการ
ดำเนินธุรกิจแล้ว ยิ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคลในทางมิชอบอีก กล่าวคือ การ
ก้าวเข้าไปล่วงรู้ข้อมูลของบุคคลอื่น หรือนำข้อมูลของบุคคลอื่นที่ได้ทราบมาเปิดเผยแก่บุคคล
ภายนอก เพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้เป็น
เจ้าของข้อมูลนั้น

จะเห็นได้ว่า การกระทำดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูล
ส่วนบุคคล ซึ่งได้วิวัฒนาการขึ้นตามยุคตามสมัย จากเดิม การเข้าถึงข้อมูลจะเป็นการกระทำที่
เป็นความผิดตามองค์ประกอบฐานลักทรัพย์ หรือความผิดฐานบุกรุก และการเปิดเผยข้อมูลย่อม
เป็นการกระทำความผิดในฐานเปิดเผยความลับหรือหมิ่นประมาท แต่การเข้าถึงและการเปิด
เผยข้อมูลส่วนบุคคลในยุคสมัยใหม่นี้ บางกรณีหาได้เข้าองค์ประกอบความผิดอาญาในฐานความ
ผิดใด ๆ เลยไม่ ซึ่งจะได้วิเคราะห์ถึงเหตุผลและองค์ประกอบความผิดดังกล่าวต่อไปในบทที่
3 ว่า ตามกฎหมายไทยมีบทบัญญัติในทางอาญาเพื่อคุ้มครองการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วน
บุคคลประการใดบ้าง